

การมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์
จังหวัดปทุมธานี เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
Participation of OTOP Tourism Community
at Ban Ton Pho, Pathumthani Province
for Sustainable Tourism

(Received: Aug 9, 2021 Revised: Nov 15, 2021 Accepted: Dec 10, 2021)

กัณฑชา ศรีอยุธยา,¹ อองค์ บรรจง²
Kantacha Sriayut, Ong Bunjoon

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านต้นโพธิ์ในฐานะชุมชนโอท็อปนวัตวิถี 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนโอท็อปนวัตวิถี บ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน วิธีการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านต้นโพธิ์ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานีและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนาแบบกลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ประชาชนในพื้นที่รับรู้ถึงการจัดตั้งโครงการชุมชนโอท็อปนวัตวิถีแต่ไม่ใช่ประชาชนทุกคนที่มีส่วนร่วมในโครงการนั้น

---

¹นักศึกษาศาขารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ ดร. คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมื่อพิจารณาตามรูปแบบการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล มีเพียงประชาชนบางส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการโดยจะมีผู้ใหญ่บ้านจะเป็นประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักแล้วจึงมากระจายข้อมูลให้กับประชาชนในพื้นที่ทราบ จากแบบสอบถาม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20 ปี - 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาท - 20,000 บาท ได้รับข้อมูลท่องเที่ยวของชุมชนทาง เพื่อน/ญาติ/คนรู้จัก มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือท่องเที่ยว ส่วนมากเดินทางในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และใช้จ่ายต่อการท่องเที่ยวต่ำกว่า 1,000 บาท ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนโดยรวม ดังนี้ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงชุมชนท่องเที่ยวและด้านองค์ประกอบของการบริการภายในชุมชนท่องเที่ยว ระดับความคิดเห็นดีมาก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนท่องเที่ยวระดับความคิดเห็นดีและการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอป นวัตกรรมบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศและอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนโอทอป นวัตกรรม บ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในด้านของการท่องเที่ยวแก่ประชาชนและพัฒนาศักยภาพประชาชน เพื่อให้ประชาชนภายในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ผู้นำชุมชนควรกระจายงานสู่คณะกรรมการหรือลูกบ้านให้มากขึ้น เพื่อเป็นการกระจายงานให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และชุมชนควรออกแบบกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อตอบรับ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวและเพิ่มความหลากหลายด้านรูปแบบกิจกรรมและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายบนพื้นฐานของทรัพยากรภายในชุมชนและให้มีความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

คำสำคัญ: ชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดปทุมธานี

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the process of participation of the Ban Ton Pho community as an OTOP community; 2) to study the opinions of tourists towards community participation in order to create guidelines for the participation of the OTOP Tourism Community in Ban Ton Pho, Pathumthani Province for Sustainable Tourism. Research methodologies were mixed between quantitative and qualitative research. For qualitative research, an in-depth interview form was used as a data collection tool to ask stakeholders in the community, such as the government sector, entrepreneurs, and local people. However, the quantitative data were collected from Thai tourists by using questionnaires as a research instrument. The results of the study in-depth interview were as follows: 1) Decision making: Local people were involved in the decision to participate in the project, including the selection of attractions within the village and activities in the learning center. 2) Operational aspect of participating in the project: Not all the local people were involved in this aspect, but there were representatives from the villages and the village headman was a follower of the project's operations with the government sector. 3) Benefit: Local people participated in receiving benefits from the project. Revenue generation creates a career for the people in the area and promotes the village's products. 4) Evaluation: Not all local people were involved in this area and were assessed by the village headman, community committees, and the government. The village headman will be

the representative and coordinate with the people in the area to get the information. The results of the Thai tourists' participation in Thai tourism revealed that most of the tourists who answered the questionnaire were female, aged between 20 and 30 years old, with a bachelor's degree. Their average monthly income is between 10,001 baht and 20,000 baht. Most of them received information about the community's tourism through friends, relatives, or acquaintances, and it was their first time traveling. The purpose of traveling was for leisure or sightseeing. Most of them traveled during the weekend and spend less than 1,000 baht per trip. Opinions of tourists towards activities within the OTOP Tourism Community of Ban Ton Pho are as follows: tourism resources and access to the tourism community's level are very good. In terms of facilities within the tourism community, there was a good opinion on the components of services within the tourism community. The comment level is very good.

Keywords: OTOP Tourism Community, Participation, Tourist Attraction

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย แม้ในภาวะที่เศรษฐกิจโลกชะลอตัวอย่างในปัจจุบัน ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ภาคการท่องเที่ยวยังสามารถช่วยพยุงเศรษฐกิจไทยไว้ การท่องเที่ยวช่วยสร้างงานและอาชีพให้แก่ประชาชนภายในประเทศ รวมถึงการขยายความเจริญเข้าสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อพัฒนาพื้นที่การรองรับนักท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจในพื้นที่นั้น ๆ ภาครัฐยังคงสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในไทยหมุนเวียนได้ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนโดยการนำโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) มาพัฒนาและต่อยอดเป็นโครงการชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์โอท็อป (OTOP) ชุมชนท่องเที่ยว OTOP (โอท็อป) นวัตวิถี เป็นโครงการที่จะช่วยให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น ยกย่องระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งโดยเชื่อมโยงชุมชนท่องเที่ยว เป็นการเปลี่ยนผ่านยุคการผลิตด้านขายสินค้าโอท็อป ออกจากชุมชนเพียงด้านเดียวสู่การเพิ่มช่องทางสร้างรายได้โดยการขายสินค้าภายในชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยวโดยใช้ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์แปลงเป็นรายได้และมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระดับชุมชนที่ดึงเอกลักษณ์หรือเสน่ห์ของชุมชนที่มาจากต้นทุนต่าง ๆ (กรมพัฒนาชุมชน, 2561)

ชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถี บ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง เป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญ ในอดีตชาวมอญอพยพหนีภัยสงครามมาจากเมืองเมาะตะมะ เข้ามาอาศัยอยู่บริเวณนี้และมีวัดชินวรารามวรวิหารเป็นศูนย์รวมจิตใจด้านศาสนาของคนชุมชนบ้านต้นโพธิ์ และเป็นวัดพระอารามหลวงแห่งแรกของจังหวัดปทุมธานี เดิมชื่อวัดมะขามใต้ (แฝ้วแห่มงโกล่น) จุดเด่นของบ้านต้นโพธิ์ คือ ต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ที่มีอายุกว่า 150 ปี รวมถึง

สถานที่ต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับชาวมอญในอดีต ได้แก่ วัดชินวรารามวรวิหาร และวัดเจตวงศ์ที่ในปัจจุบันเป็นวัดร้างและในปีพ.ศ. 2530 กรมศิลปากร ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ หมู่บ้านต้นโพธิ์ผ่านการคัดเลือกจากกรมพัฒนาชุมชนให้เข้าร่วมโครงการ และหมู่บ้านต้นโพธิ์เป็น 1 ใน 160 หมู่บ้านที่ได้รับเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวดีเด่น รวมถึงได้รับรางวัลต่าง ๆ ได้แก่ รางวัลชนะเลิศหมู่บ้านดีเด่นระดับเขตและระดับจังหวัดปี 2561 และรางวัลรองชนะเลิศหมู่บ้านดีเด่น อันดับ 1 ระดับภาคกลางปี 2561 ภายในชุมชนมีความน่าสนใจในหลากหลายด้าน เช่น ด้านวิถีชีวิต ด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี บ้านต้นโพธิ์ นอกจากนั้นภายในชุมชนมีการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ โดยมีปราชญ์ชาวบ้านและสมาชิกในหมู่บ้านเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่นักท่องเที่ยว และชุมชนนี้เป็นแหล่งผลิตสมุนไพรจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดมาจากบรรพชน

ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อทราบถึงปัจจัยแวดล้อม ตลอดจนระบบการบริหารจัดการต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ชุมชนประสบความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวอโทปนวัตวิถี และเพื่อทราบถึงระบบการจัดการระหว่างภาครัฐบาลและชุมชน รวมถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านต้นโพธิ์ในฐานะชุมชนอโทปนวัตวิถี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านต้นโพธิ์ ในฐานะชุมชนอโทปนวัตวิถี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนอโทปนวัตวิถี บ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนโอท็อปนวัตกรรม บ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จึงได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการจัดสนทนากลุ่ม ได้แก่ ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านต้นโพธิ์ คณะกรรมการหมู่บ้านต้นโพธิ์ ประชาชนชาวบ้าน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานี ทั้งหมด 12 คน สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่างของข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรมบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 385 คน โดยใช้สูตรของคอคแรน (Cochran, 1977) ในกรณีไม่ทราบจำนวนประชากร โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95%

การตรวจสอบข้อมูล สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เพื่อการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาเขียนสรุปเนื้อหาและตรวจสอบถึงประเด็นต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดจัดลำดับความสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปและอภิปรายข้อมูล สำหรับเชิงปริมาณ ใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องโดยการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความเที่ยงตรง จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ 1) ค่าร้อยละ (Percentage) 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) 3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 4) ค่าความถี่ (Frequency) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ Independent-Sample T-Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวและข้อมูลจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้านต้นโพธิ์ ประชาชนชาวบ้าน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับมาร่างแนวทางเพื่อให้ตรงกับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นนำเสนอผลจากการเก็บข้อมูลทั้งจากแบบสอบถามที่เก็บจากนักท่องเที่ยวและการสัมภาษณ์เพื่อให้ทางชุมชนได้ทราบผลข้อมูลและทำการเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมต่อทางชุมชน

ผลการวิจัย

จากการศึกษา กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านต้นโพธิ์ ในฐานะชุมชนโอท็อปวิถี ผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปวิถี ชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจในการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนและกิจกรรมการเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้ รวมถึงอาหารประจำชุมชนที่แตกต่างจากชุมชนอื่น โดยทั้งนี้ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนประสานงานกับกรมพัฒนาชุมชน ทางกรมพัฒนาชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจและพิจารณาความเหมาะสมทั้งหมดอีกครั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในด้านนี้ทั้งหมดเนื่องจากประชาชนบางกลุ่มยังขาดความรู้และความเข้าใจของการทำกิจกรรมนั้น ๆ โดยมีตัวแทนของหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านและประชาชนบางกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมและมีความพร้อมในการทำกิจกรรม เช่น การเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม ผู้ช่วยในฐานะกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้ และมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น รวมถึงการทำอาหารรับรองนักท่องเที่ยวที่มาเรียนรู้วิถีชีวิตหรือกลุ่มที่มาศึกษาดูงาน ทางชุมชนจะมีการหมุนเวียนแต่ละครัวเรือนเพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ทุกบ้าน ชุมชนจะมีส่วนร่วมในด้านการเป็นผู้ปฏิบัติในหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในส่วนทางกรมพัฒนาชุมชน จะดำเนินการในด้านการจัดอบรมและมีการพัฒนาศักยภาพให้กับทางประชาชนในพื้นที่ให้มีองค์ความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ ทางกรมพัฒนาชุมชนได้สนับสนุนในส่วนของบรรจุภัณฑ์สำหรับการบรรจุสินค้า เช่น ขวดสำหรับใส่ยาหม่อง ทั้งนี้ทางชุมชนจะเป็นผู้เสนอในสิ่งที่ต้องการและกรมพัฒนาชุมชนจะเป็นผู้พิจารณา

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านนี้ในรูปแบบของผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการเป็นชุมชนท่องเที่ยวโดยรายได้กระจายสู่ชุมชนโดยแท้จริงเพราะชุมชนเป็นผู้ประเมินค่าบริการในการทำกิจกรรมด้วยตนเองและรับค่าบริการจากนักท่องเที่ยวด้วยตนเองไม่ผ่านทางภาครัฐหรือหน่วยงานใด และยังเป็นการสร้างอาชีพเสริมให้กับประชาชนในพื้นที่และผู้สูงอายุภายในชุมชนโดยการทำผลิตภัณฑ์สไบมอญนำมาขายภายในศูนย์การเรียนรู้และช่วยส่งเสริมให้เยาวชนภายในชุมชนมีกิจกรรมในช่วงวันหยุดโดยทำกิจกรรมการแสดงรำมอญ ช่วยให้เยาวชนมีรายได้เสริม การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักโดยกว้างและเพิ่มยอดขายให้กับหมู่บ้าน

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลประชาชนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในด้านนี้ทั้งหมดโดยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชุมชนและกรมพัฒนาชุมชนเป็นผู้ประเมินผลของโครงการนี้ โดยผู้ใหญ่บ้านจะสรุปผลและแจ้งกับประชาชนในพื้นที่ให้ทราบถึงข้อมูลว่าควรปรับหรือแก้ไขในส่วนใดบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยในการเข้าร่วมโครงการชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรมและพร้อมจะเป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมทั้งหมดของโครงการ เนื่องจากการที่ชุมชนได้เป็นชุมชนท่องเที่ยวจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน รวมถึงร้านค้าขนาดเล็กภายในชุมชนและบริเวณรอบแหล่งท่องเที่ยว เช่น วัดชินวรารามวรวิหาร ที่จะมียอดขายเพิ่มขึ้นและต้องการให้ชุมชนของตนเองเป็นที่รู้จัก แต่ทั้งนี้ยังพบว่า มีประชาชนบางกลุ่มที่ไม่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการนี้ แต่ไม่ได้ชัดเจนในกิจกรรม ส่วนใหญ่ผู้ที่ไม่แสดงความคิดเห็นจะเป็นประชาชนกลุ่มใหม่ที่เพิ่งย้ายถิ่นฐานมาอยู่ในพื้นที่ชุมชนและผู้ที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่นี้เพียงแต่ประกอบอาชีพและทำงานในบริเวณพื้นที่นี้จึงมาพำนักในพื้นที่ของชุมชนเป็นผู้ที่มาอาศัยเพียงชั่วคราว ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าการสนับสนุนของทางภาครัฐที่มีต่อชุมชนนั้น มีการสนับสนุนทางชุมชนเป็นอย่างดีแต่ในบางครั้งชุมชนได้รับสิ่งของที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือตามจุดประสงค์ที่จะนำมาใช้งาน ซึ่งไม่เกิดประโยชน์ต่อทางชุมชนและทำให้สูญเสียงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ อีกทั้งในด้านของการประชาสัมพันธ์จากการสัมภาษณ์พบว่า ทางภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์โครงการชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรมน้อยลงกว่าในช่วงแรกที่โครงการได้เริ่มต้น

จากการศึกษา ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยการใช้แบบสอบถามเรื่องพฤติกรรมและความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรม พบว่า

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 67.27 มีอายุระหว่าง 20 ปี - 30 ปี จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 60.78 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 66.75 และส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001 บาท - 20,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรมบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักแหล่งข้อมูลท่องเที่ยวของชุมชนจากเพื่อน / ญาติ / คนรู้จัก จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 53.77 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งแรก จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 78.44 และมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหรือท่องเที่ยว จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 59.74 ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อน / แฟน จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.78 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ - อาทิตย์) จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 62.08 และส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนในการท่องเที่ยว ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 62.60 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสนใจได้ พบว่า ด้านกิจกรรมล่องเรือชมวิถีของชาวบ้านบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 รองลงมา อันดับที่ 4 จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.79 อันดับที่ 1 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 และอันดับที่ 2 จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 ตามลำดับ กิจกรรมเช่าชุดแต่งกายแบบชาวมอญ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.17 รองลงมา อันดับที่ 3 จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 27.01 อันดับที่ 4 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 และอันดับที่ 1 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.97 ตามลำดับ กิจกรรมเรียนรู้การทำอาหารแบบชาวมอญ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41.04

รองลงมา อันดับที่ 4 จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.13 อันดับที่ 2 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และอันดับที่ 1 จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.65 ตามลำดับ และกิจกรรมปั่นจักรยานชมวิถีของชาวบ้าน และชมทัศนียภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 167 คน คิด เป็นร้อยละ 43.38 รองลงมา อันดับที่ 3 จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.17 อันดับที่ 2 จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 และอันดับที่ 1 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.17 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	4.26	0.45	ดีมาก
ด้านการเข้าถึงสู่ชุมชนท่องเที่ยว	4.22	0.57	ดีมาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในชุมชนท่องเที่ยว	4.20	0.51	ดี
ด้านองค์ประกอบของการบริการ ภายในชุมชนท่องเที่ยว	4.21	0.52	ดีมาก
รวม	4.22	0.43	ดีมาก

จากตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงผู้ชมชนท่องเที่ยว และด้านองค์ประกอบของการบริการภายในชุมชนท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26, 4.22 และ 4.21 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับดี ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การวิเคราะห์ Independent-Sample T-Testและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศและอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 2 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการมีส่วนร่วมของกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตกรรมบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมการแสดงของชาวมอญ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างน้อยเพียงใด	4.26	0.72	ดีมาก
2. กิจกรรมการทำพวงมโหตร ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างน้อยเพียงใด	4.17	0.60	ดี
3. กิจกรรมการเรียนรู้ด้านสมุนไพรและการทำน้ำมันเหลืองจากสมุนไพร ภายในศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านต้นโพธิ์ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด	4.36	0.69	ดีมาก
4. กิจกรรมค้าต้นไม้โพธิ์อายุกว่า 150 ปี ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในประเพณีและได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด	4.24	0.63	ดีมาก
5. กิจกรรมสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้านในชุมชนและชมทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด	4.23	0.63	ดีมาก

ตาราง 2 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการมีส่วนร่วมของกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอมะนัง จังหวัดปทุมธานี ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6. การส่งเสริมสินค้า OTOP ของหมู่บ้านบ้านต้นโพธิ์ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้นอย่างน้อยเพียงใด	4.31	0.58	ดีมาก
รวม	4.26	0.45	ดีมาก

จากตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอมะนัง จังหวัดปทุมธานี ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอมะนัง จังหวัดปทุมธานี ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ด้านสมุนไพรและการทำน้ำมันเหลืองจากสมุนไพรภายในศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านต้นโพธิ์ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากขึ้นอย่างน้อยเพียงใด มีการส่งเสริมสินค้า OTOP ของหมู่บ้านบ้านต้นโพธิ์ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้นอย่างน้อยเพียงใด กิจกรรมการแสดงของชาวมอญ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้นอย่างน้อยเพียงใด กิจกรรมค้าต้นโพธิ์อายุกว่า 150 ปี ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในประเพณีและได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากขึ้น

เพียงใด และกิจกรรมสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้านในชุมชนและชมทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36, 4.31, 4.26, 4.24 และ 4.23 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ในระดับดี ได้แก่ กิจกรรมการทำพวงมโหตร ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านทรัพยากร โดยจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การวิเคราะห์ Independent-Sample T-Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศ อายุ และระดับการศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็น ด้านกิจกรรมการแสดงของชาวมอญ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด แตกต่างกัน ด้านกิจกรรมการทำพวงมโหตร ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด พบว่า เพศและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุและระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสมุนไพรและการทำน้ำมันเหลืองจากสมุนไพร ภายในศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านต้นโพธิ์ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและ

ได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ด้านกิจกรรมค้าต้นโพธิ์อายุกว่า 150 ปี ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในประเพณีและได้รับประสบการณ์ จากกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านกิจกรรมสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้านในชุมชนและ ชมทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม และได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบ แบบสอบถามที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านมีการส่งเสริมสินค้า OTOP ของหมู่บ้านบ้านต้นโพธิ์ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากน้อย เพียงใด พบว่า เพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านการเข้าถึงสู่ชุมชนท่องเที่ยว

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีความสะดวกในการเดินทางสู่หมู่บ้านต้นโพธิ์ เช่น รถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารสาธารณะ ทางเรือ	4.28	0.73	ดีมาก
2. ถนนและเส้นทางมีความสะดวกต่อการสัญจร	4.20	0.69	ดี
3. มีป้ายบอกเส้นทางจุดเชื่อมโยงของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวชัดเจน	4.17	0.65	ดี
รวม	4.22	0.57	ดีมาก

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านการเข้าถึงสู่ชุมชนท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านการเข้าถึงสู่ชุมชนท่องเที่ยว อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีความสะดวกในการเดินทางสู่หมู่บ้านต้นโพธิ์ เช่น รถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารสาธารณะ ทางเรือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านการเข้าถึง

ผู้ชุมชนท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี ได้แก่ ถนนและเส้นทางมีความสะดวกต่อการสัญจร และมีป้ายบอกเส้นทางจุดเชื่อมโยงของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และ 4.17 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตกรรมบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านการเข้าถึงผู้ชุมชนท่องเที่ยว โดยจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การวิเคราะห์ Independent-Sample T-Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านมีความสะดวกในการเดินทางสู่หมู่บ้านต้นโพธิ์ เช่น รถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารสาธารณะทางเรือ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศ อายุระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านถนนและเส้นทางมีความสะดวกต่อการสัญจรพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอายุระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และด้านมีป้ายบอกเส้นทางจุดเชื่อมโยงของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวชัดเจน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศและอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนท่องเที่ยว

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ป้ายบอกข้อมูลในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวมีความชัดเจนและเพียงพอ	4.22	0.57	ดีมาก
2. มีการบริการห้องน้ำเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	4.22	0.75	ดีมาก
3. สถานที่จอดรถเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว	4.21	0.67	ดีมาก
4. แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านต้นโพธิ์มีพื้นที่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยว	4.19	0.73	ดี
5. ศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านต้นโพธิ์มีพื้นที่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยว	4.24	0.65	ดีมาก
6. เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและเหมาะสม	4.21	0.68	ดีมาก
รวม	4.12	0.75	ดี

จากตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชน

ห้องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนท่องเที่ยว อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านต้นโพธิ์มีพื้นที่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยว ป้ายบอกข้อมูลในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว มีความชัดเจนและเพียงพอ มีการบริการห้องน้ำเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว สถานที่จอดรถเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24, 4.22, 4.22, 4.21 และ 4.21 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนท่องเที่ยว อยู่ในระดับดี ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านต้นโพธิ์มีพื้นที่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนท่องเที่ยว โดยจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การวิเคราะห์ Independent-Sample T-Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านป้ายบอกข้อมูลในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวมีความชัดเจนและเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านมีการบริการห้องน้ำเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ย

ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านสถานที่จอดรถเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามอายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ด้านแหล่งท่องเที่ยว ภายในชุมชนบ้านต้นโพธิ์มีพื้นที่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศและอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านต้นโพธิ์มีพื้นที่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและเหมาะสม ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านองค์ประกอบของการบริการภายในชุมชนท่องเที่ยว

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ประชาชนภายในชุมชนมีความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว	4.30	0.66	ดีมาก
2. มีจุดให้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านต้นโพธิ์อย่างชัดเจน	4.23	0.67	ดีมาก
3. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำในด้านข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเจ้าหน้าที่ให้การช่วยเหลือต่อนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	4.14	0.71	ดี
4. ภายในชุมชนมีการจัดระบบการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.17	0.65	ดี
รวม	4.21	0.52	ดีมาก

จากตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านองค์ประกอบของการบริการภายในชุมชนท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านองค์ประกอบของการบริการภายในชุมชนท่องเที่ยว อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ประชาชนภายในชุมชน

มีความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว และมีจุดให้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านต้นโพธิ์อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และ 4.23 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรมบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านองค์ประกอบของการบริการภายในชุมชนท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี ได้แก่ ภายในชุมชนมีการจัดระบบการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำในด้านข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเจ้าหน้าที่ให้การช่วยเหลือต่อนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และ 4.14 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรมบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ด้านองค์ประกอบของการบริการภายในชุมชนท่องเที่ยว โดยจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การวิเคราะห์ Independent-Sample T-Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านประชาชนภายในชุมชนมีความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศและอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านมีจุดให้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านต้นโพธิ์อย่างชัดเจน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้คำแนะนำในด้านข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

และเจ้าหน้าที่ให้การช่วยเหลือต่อนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านภายในชุมชนมีการจัดระบบการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านต้นโพธิ์ในฐานะชุมชนโอทอปนวัตกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนภายในพื้นที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการชุมชนท่องเที่ยวโอทอป นวัตกรรมสอดคล้องกับวิจัยของอัจฉริยา ศักดิ์นรงค์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนและแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม กรณีศึกษา ตำบลหนองตะพาน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ด้านการเข้าร่วมประชุมประชาคม แต่ไม่สอดคล้องกับวิจัยของวิษณุ น้าใจดี (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในนโยบายการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านเชียงจังหวัดอุดรธานี” พบว่า ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนและกำหนดนโยบายแต่ชุมชนมีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยได้รับประโยชน์จากการนำนโยบายการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนภายในพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในด้านนี้ทั้งหมดเนื่องจากประชาชนบางกลุ่มยังขาดความรู้และความเข้าใจของการทำกิจกรรมนั้น ๆ โดยจะมีตัวแทนของหมู่บ้านสอดคล้องกับวิจัยของ ธนบูรณ์ ตรีวารี (2561) ศึกษาเรื่อง

“การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดงานประเพณีสงกรานต์ที่บ้านมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า คนในชุมชนที่มีรายได้แตกต่างกันและด้านความรู้ ความเข้าใจที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมในด้านของการดำเนินการและด้านการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนภายในพื้นที่ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการเป็นชุมชนท่องเที่ยวโดยรายได้กระจายสู่ชุมชนและเป็นการสร้างอาชีพเสริมให้กับประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักโดยกว้างและเพิ่มยอดขายให้กับหมู่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉริยา ศักดิ์นรงค์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนและแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ภูมิศึกษา ตำบลหนองตะพาน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” พบว่า การส่งเสริมการขายสินค้าเกษตร และการประเมินผล การจัดการด้านตลาดการท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยว ภูมิศึกษา อำเภอนินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีโอกาสเข้าไปในการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่นน้อย อีกทั้งรายได้จากกิจกรรมหรือโครงการของชุมชนส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของที่เกี่ยวข้องจะเข้ามาแทนประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนภายในพื้นที่ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในด้านนี้ทั้งหมด โดยผู้ใหญ่บ้านจะสรุปผลและแจ้งกับประชาชนในพื้นที่ให้ทราบถึงข้อมูลสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยว ภูมิศึกษา อำเภอนินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี” พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยเนื่องจาก ส่วนใหญ่ด้านการติดตามและประเมินผลจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจึงทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้น้อย

ด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน โอท็อปวัตวิถีบ้านต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า นักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมภายในชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปวัตวิถี บ้านต้นโพธิ์อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ด้าน ทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการแสดงของชาวมอญ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการท่องเที่ยว ของ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) ได้อธิบายไว้ว่า กิจกรรมและศิลปวัฒนธรรม ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีความเป็นอยู่ของท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์นั้น ถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สามารถช่วยดึงดูดความสนใจ ของนักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวได้ และ สอดคล้องกับแนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การเรียนรู้ และชื่นชมกับความสวยงามของวัฒนธรรมนั้น ๆ ทั้งด้านวิถีชีวิต เรื่องราว ทางประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ล้วนเป็นสิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทาง และทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการเข้าถึงสู่ชุมชนท่องเที่ยว โดยมีความสะดวกในการเดินทางสู่หมู่บ้านต้นโพธิ์ เช่น รถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารสาธารณะ ทางเรือ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดด้านการท่องเที่ยวของ Cooper & Boniface (1998) ที่อธิบาย ไว้ว่าความสะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะช่วยสามารถดึงดูดให้ นักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังสถานที่นั้น ด้านองค์ประกอบของการบริการ ภายในชุมชนท่องเที่ยว โดยศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงบ้านต้นโพธิ์มีพื้นที่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนท่องเที่ยว โดยประชาชนภายในชุมชนมีความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด สอดคล้องกับวิจัยของวิชญะ น้ำใจดี (2561) ได้ศึกษาเรื่อง

“การมีส่วนร่วมของชุมชนในนโยบายการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษา บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี” พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และมีส่วนร่วมในการใช้ชีวิตร่วมกับชุมชนและได้สัมผัสวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาชุมชน บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

1. จากผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีส่วนร่วมทั้งหมด ดังนั้นจึงภาครัฐควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบข้อมูลของกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

2. ผู้นำชุมชนควรกระจายงานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการกระจายงานให้ทุกคนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

3. จากผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกันมีความคิดต่อการมีส่วนร่วมของกิจกรรมภายในชุมชนที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรมีการเพิ่มเติมกิจกรรมและเพิ่มความหลากหลายด้านรูปแบบกิจกรรมและเพื่อให้มีความเหมาะสมกับทุกกลุ่มนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในส่วนของการเปรียบเทียบกับชุมชนโอท็อปนวัตกรรมในพื้นที่อื่น เพื่อนำมาศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการการมีส่วนร่วมในแต่ละชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม แรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนโอท็อปนวัตกรรมบ้านต้นโพธิ์ จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากเป็นโครงการใหม่ที่เพิ่งมีการจัดทำ เพื่อนำผลไปปรับใช้ให้ตรงกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน. (2561). คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. สืบค้น 25 กันยายน 2563, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER051/GENERAL/DATA0000/00000042.PDF>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ/กองทุนอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. [ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- ณิชภัทร สุรวัฒนานนท์. (2562). การท่องเที่ยวกับบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ฮีโร่จำเป็นหรือ ฮีโร่ตัวจริง?. สืบค้น 12 กันยายน 2563, จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_29Oct2019.aspx/
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ธนบูรณ์ ตรีวาริ. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นาฏสุดา เขมนะสิริ. (2555). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิสิทส์เซ็นเตอร์.

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว = Tourism Industry*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.
- วิษณุชนะ น้ำใจดี. (2561). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในนโยบายการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษา บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉริยา ศักดิ์นรงค์. (2549). *การมีส่วนร่วมของชุมชนและแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม: กรณีศึกษาดำบลหนองตะพาน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley and Sons.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1980). *Participations Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity*. New York: World Developments.
- Cooper, C. & Boniface, B. G. (1998). *Geography of Travel and Tourism*. UK: Butterworth Hheinemann.